

מחשבות על סמלים מסוניים

"The symbols of Masonry are the instructions she gives; and the lectures are but often partial and insufficient endeavors to interpret those symbols. He who desires to become an accomplished Mason must not be content merely to hear or even to understand the lectures, but must, aided by them, study, interpret, and develop the symbols for himself."

תרגום לעברית:

"הסמלים בבנייה החופשית הם ההוראות שהיא מעניקה; וההרצאות אינן אלא ניסיונות חלקיים ולעיתים בלתי מספקים לפרש את הסמלים הללו. מי שמעוניין להפוך לבונה חופשי מיומן לא יכול להסתפק רק בהקשבה להרצאות או אפילו בהבנתן, אלא עליו, בעזרתן, לחקור, לפרש ולפתח את הסמלים בעצמו".

אלברט פייק.

"... מתוארת באמצעות סמלים"

הבנייה החופשית מוגדרת כ"תורת מוסר המוסתרת באלגוריה ומתוארת בסמלים". אך מדוע להשתמש בסמלים? מדוע לא להגדיר את ערכי הבנייה החופשית באמצעות מילים ישירות וברורות? התשובה טמונה במהות המופשטת של האמת: כאשר מגבילים רעיון להגדרה אחת, מצמצמים את היקפו. הגדרות מייצרות גבולות, בעוד שסמלים מאפשרים מרחב פרשנות אין-סופי.

יש לכך תשובות רבות. אחת מהן היא שהגדרה מגבילה את מה שהיא מגדירה. פעם שעלו פילוסוף: "האם אתה מאמין באלוהים? הגדר את המושג 'אלוהים', וכשתגדיר – לא משנה מה תהיה ההגדרה שלך – אגיב ואומר: 'לא, איני מאמין באלוהים'. משום שאלוהים שהוגדר הוא אלוהים מוגבל, ואלוהים מוגבל איננו אלוהים."

על מתמטיקה וסמלים

כל המתמטיקה נכתבת בסמלים, שכן ספרות הן סמלים לכמויות. באלגברה, סמלים מייצגים כמויות – לעיתים באמצעות אותיות במקום מספרים. לדוגמה, במשוואה האלגברית $a + b = c$, ניתן להחליף את האותיות בערכים שונים, ועדיין המשוואה תישאר נכונה. אך כאשר מחליפים סמל בערך ידוע, המשוואה נעשית מוגבלת. סמלים, כמו במתמטיקה, מאפשרים להעביר רעיונות מורכבים באמצעות ביטויים פשוטים. בדיוק כמו שמספרים וספרות מייצגים כמויות, סמלים בבנייה החופשית מייצגים עקרונות מוסריים, רוחניים וחברתיים.

דוגמה נוספת היא המחאה ריקה. כאשר המחאה ריקה נחתמת, היא הופכת לסמל של כל דבר – בית חדש, מסע עולמי, או תכשיט יקר. אך אם מצוין עליה סכום של "לא יותר מ-100 ש"ח", הסמליות שלה מוגבלת, והיא יכולה לייצג רק דברים בעלי ערך מוגבל זה.

כך גם סמלים בבנייה החופשית. סמלים מאפשרים גמישות ופרשנות אישית, והמשמעות שלהם יכולה להשתנות ולהתרחב בהתאם לאדם המתבונן בהם. לדוגמה, המזווית יכול לייצג יושר, מוסריות, כבוד, ואפילו שלמות. כל אחד יכול להבין את משמעותו לפי עולמו הפנימי. סמלים לא מכריחים אמת אחת, אלא פותחים דלתות למספר אמיתות המתחברות זו לזו.

הגמישות של סמלים בבנייה החופשית

הבנייה החופשית מאפשרת לכל אח לפרש את הסמלים לפי הבנתו האישית, וזו אחת התכונות

הייחודיות שלה. ייתכן שאח אחד יראה בסמל משמעות אחת, ואח אחר ימצא בו משמעות שונה לחלוטין. ועדיין, שניהם יכולים לעבוד יחד בהרמוניה מושלמת, כי הבנייה החופשית בנויה על סובלנות וחופש מחשבת.

כבר מזמן נאמר שההרצאות הניתנות בבנייה החופשית הן לעיתים חלקיות או חד-צדדיות, אך הן נועדו לכוון את האדם לחקור את הסמלים בעצמו. כל אחד צריך ללמוד ולפרש את הסמלים בדרכו, מתוך עיון והעמקה.

מדוע הבנייה החופשית בחרה בסמלים?

1. הבנייה החופשית היא אוניברסלית, והסמלים שלה מדברים ללבם של אנשים מכל תרבות, דת ושפה. סמלים כמו המזווית, המשולש או המעגל הם שפה משותפת לכל האנושות. הם חוצים את הגבולות ומאפשרים לכל אדם למצוא בהם משמעות.
2. חיבור לרוח: סמלים לא רק פונים לשכל, אלא גם לרגש, לדמיון ולנשמה. מילים מוגבלות לביטוי רעיונות, בעוד שסמלים משמשים כגשר בין השכל לרוח.
3. גמישות ויצירתיות: סמלים מאפשרים לכל אדם להביא את עולמו הפנימי לפרשנותם. בדיוק כמו דגל, שיכול לייצג חירות לאדם אחד ותקווה לאחר, כך גם סמלי הבנייה החופשית נושאים בתוכם משמעות אישית.

הסמל כגשר בין עולמות

הסמל אינו רק רעיון מופשט. הוא גשר שמחבר בין שלושה עולמות:

1. **העולם הפיזי**: הכלים המעשיים של הבנאי, כמו המזווית והמחוגה.
2. **העולם השכלי**: המסר המוסרי שכל אדם יכול להפיק מהם.
3. **העולם הרוחני**: החיבור למשהו גדול ונשגב יותר, מעבר למילים.

הסמל כהזמנה לחקירה

הבנייה החופשית אינה מספקת תשובות מוגדרות ומוחלטות, אלא מזמינה את חברה לחקור את המשמעויות הטמונות בסמליה. לדוגמה, המשולש – סמל פשוט למראה – יכול לסמל איזון, יציבות רוחנית, ואף חיבור בין הגוף, הנפש והרוח. כל אחד מאתנו קורא לסמל זה משמעויות שונות, וכל אחת מהן נכונה בדרכה.

השפה של הנשמה

סמלים הם שפה של הרוח. בניגוד למילים שמגבילות את משמעותן, סמלים מאפשרים לנשמה להבין ולחוש את המסר. לדוגמה, המוזיקה אינה ניתנת להסבר שכלי מלא – היא נוגעת בלב וברגש. כך גם סמלים: הם מחברים את האדם אל הממד שמעבר לשכל ולמילים.

השפה של הלב

לבסוף, סמלים אינם רק שפה של מחשבה – הם שפת הרגש, הלב והנשמה. הבנייה החופשית משתמשת בהם כדי לדבר אל החלקים העמוקים ביותר שלנו, ולהזמין אותנו למסע של גילוי עצמי וחיבור לאחרים.

ללא סמלים – אין בנייה חופשית

אם היינו מנסים להמיר את הבנייה החופשית למערכת של הגדרות יבשות ומילים, היא הייתה

מאבדת את עוצמתה. סמלים הם הלב הפועם שלה. הם נותנים לכל אדם אפשרות למצוא את האמת האישית שלו בתוך המסגרת האוניברסלית של הבנייה החופשית.

המורשת של הסמליות

הסמלים בבנייה החופשית הם כמו דגל: הם מתפתחים, מעמיקים, ורוכשים משמעויות נוספות ככל שעובר הזמן. לדוגמה, דגל הוא סמל. בתחילתו, דגל היה רק אמצעי לזיהוי – "זהו השבט שלנו, אל תהרוג אותנו". אך כיום, הדגל מסמל הרבה מעבר לכך – הוא יכול לייצג בית, חירות, צדק, דמוקרטיה ואהבה. ככל שהגדרתו מצומצמת יותר, כך פוחתת משמעותו.

מדוע סמלים ולא מילים?

הסיבה לכך שהבנייה החופשית משתמשת בסמלים היא שהם מאפשרים ביטוי רחב ועמוק יותר של רעיונות מאשר מילים. מילים פונות לשכל בלבד, ואילו סמלים פונים גם לנשמה ולרוח. הם מדברים בשפה אוניברסלית שמובנת לכל אדם, ללא קשר למוצא, דת או תרבות.

היופי שבחוסר ההגדרה

כאשר סמל אינו מוגדר בצורה מדויקת, הוא מאפשר לכל אדם להביא אליו את פרשנותו האישית ואת רוחו. כך, הבנייה החופשית נשארת אוניברסלית, והיא פונה לכל אדם בהתאם ליכולותיו ולמעמקי נפשו.

מסקנה

הבנייה החופשית משתמשת בסמלים כדי לאפשר לכל אדם להבין את האמת לפי יכולתו. סמלים הם השפה שבה הנשמה מדברת עם הנשמה. הם מהווים שפה גמישה ואוניברסלית המאפשרת לבנייה החופשית לשמר את ייחודה ולפנות לכל אחד מאיתנו באופן אישי. הבנייה החופשית אינה דוגלת באמת מוגדרת אחת, אלא פותחת דלתות רבות אל האמת. היא עושה זאת באמצעות סמלים המאפשרים לכל אדם להעמיק, ללמוד, ולהתחבר למהות החיים. הסמלים הם המפתח לרוחניות, לאחוה, ולחיפוש האמת הפנימית.

בברכה אחים נאמנה

איגור פוצינסקי,

לשכת עמודי שמה, 59, אילת